

DECIZIE

25 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul

Valentina Clevadî

judecători

Iuliana Oprea, Ion Druță, Dumitru Mardari, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Igor Vicol,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Victor Bicec împotriva lui Igor Vicol cu privire la încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, și
cererea reconvențională înaintată de Igor Vicol împotriva lui Victor Bicec cu privire la încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 prin care s-a respins apelul declarat de Igor Vicol și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Hîncești din 16 noiembrie 2015,

c o n s t a t ă :

La 19 martie 2015, reclamantul notarul public Victor Bicec a înaintat cerere în instanța de judecată împotriva lui Igor Vicol cu privire la încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reclamantul Victor Bicec a indicat că, la 22 ianuarie 2015 conform procesului-verbal, întocmit de către agentul constatator al IP Hîncești, Nicolae Țurcanu, Igor Vicol, a fost sancționat în baza art. 354 Cod Contravențional cu pedeapsă în formă de amendă, în mărime de 10 unități convenționale, amendă achitată de către acesta la 28 ianuarie 2015.

Afirmă reclamantul că, procesul - verbal a fost întocmit pe faptul că la 22 ianuarie 2015, aproximativ la orele 10:00 - 10:10, Igor Vicol aflându-se în biroul notarial „Victor Bicec”, amplasat în or. Hîncești, str. 31 August 5, în urma unei discuții cu un ton ridicat și voce tare a încălcat ordinea publică și liniștea cetățenilor.

Sustine că, în urma acțiunilor de huliganism nu prea grav, comise de către Igor Vicol, în biroul notarial au fost cauzate suferințe psihice notarului public Victor Bicec, iar prin acțiunile sale ilegale a fost știrbit enorm autoritatea de notar de bună credință în fața clienților, prin ce a suferit imaginea de notar la corectitudinea efectuării actelor notariale, în consecință pierzând un număr mare de clienți, cât și beneficii rezultate din activitatea notarială.

Consideră că prin acțiunile sale Igor Vicol i-a cauzat un prejudiciu moral, indicând că suma de 5 000 lei va fi o satisfacție echitabilă a suferințelor morale suportate în urma acțiunilor ilegale ale acestuia, solicitând și încasarea sumei taxei de stat achitată la adresarea în instanță.

Ulterior, la 05 octombrie 2015, prin intermediul cancelariei Judecătoriei Hîncești, reclamantul a înaintat o cerere suplimentară de majorare a pretențiilor, solicitând încasarea de la Igor Vicol a sumei de 30 000 lei cu titlul de prejudiciul moral și încasarea sumei de 100 lei cu titlu de taxă de stat.

La 19 august 2015, Igor Vicol a înaintat acțiune reconvențională împotriva lui Victor Bicec cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 20 000 lei.

În motivarea acestei acțiuni, Igor Vicol a indicat, că a avut un conflict cu notarul public Victor Bicec, care ar fi refuzat neîntemeiat să deschidă dosarul succesoral pe numele cet. Subțirel Mariana, în acele discuții, notarul s-a purtat grosolan și în mod neîntemeiat a chemat poliția de repetate ori.

Menționează Igor Vicol că, nu s-a așteptat să fie acționat în judecată de notarul public Victor Bicec.

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești din 16 noiembrie 2015, cererea de chemare în judecată a lui Victor Bicec împotriva lui Igor Vicol cu privire la încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată s-a admis parțial, s-a încasat din contul lui Igor Vicol în beneficiul lui Victor Bicec prejudiciul moral în sumă de 3 000 lei și suma de 100 lei cu titlu de taxă de stat, în rest cererea s-a respins ca nefondată. Cererea reconvențională înaintată de Igor Vicol împotriva lui Victor Bicec cu privire la încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor judiciare s-a respins ca nefondată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 30 noiembrie 2015, Igor Vicol a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești din 16 noiembrie 2015, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă cererea reconvențională și respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de Victor Bicec.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 s-a respins apelul declarat de Igor Vicol și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Hîncești din 16 noiembrie 2015.

La 12 octombrie 2016, Igor Vicol a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri prin care a respinge cererea de chemare în judecată și a admite cererea reconvențională.

În motivarea recursului a indicat că, consideră neîntemeiată decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece la adoptarea acesteia, instanțele au dat o apreciere eronată materialului probator, soluție care contravine legislației, practicii judiciare și CEDO, expunându-se totodată asupra fondului cauzei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat la 10 octombrie 2016, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 este depus în termen, în cazul în care copia deciziei a fost expediată în adresa părților conform scrisorii din 08 august 2016 (f.d. 126), iar la materialele cauzei nu se regăsește dovada recepționării de către părți.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul declarat de Igor Vicol este întemeiat și care urmează a fi admis cu modificarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. e) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul sau să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

La caz este constat că Victor Bicec, prin acțiunea formulată a solicitat încasarea de la Igor Vicol a sumei de 30 000 lei cu titlul de prejudiciul moral și încasarea sumei de 100 lei cu titlu de taxă de stat.

Iar, Igor Vicol înaintând acțiune reconvențională împotriva lui Victor Bicec a solicitat repararea prejudiciului moral în sumă de 20 000 lei.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță, prin hotărârea din 16 noiembrie 2015 a admis parțial cererea de chemare în judecată a lui Victor Bicec împotriva lui Igor Vicol cu privire la încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, a încasat din contul lui Igor Vicol în beneficiul lui Victor Bicec prejudiciul moral în sumă de 3 000 lei și suma de 100 lei cu titlu de taxă de stat, în rest cererea s-a respins ca nefondată. Cererea reconvențională înaintată de Igor Vicol împotriva lui Victor Bicec cu privire la încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor judiciare s-a respins ca nefondată.

Instanța de apel prin decizia din 25 iunie 2016, a respins apelul declarat de Igor Vicol și a menținut hotărârea Judecătoriei Hîncești din 16 noiembrie 2015.

Conform art. 14 alin. (1), (2) Cod civil, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Astfel după cum rezultă din actele cauzei la 22 ianuarie 2015, aproximativ orele 10:00-10:10, Igor Vicol, aflându-se în biroul notarial „Victor Bicec”, amplasat în or. Hîncești, str. 31 August 5, în urma unei discuții cu un ton ridicat și voce tare a încălcat ordinea publică și liniștea cetățenilor, ca rezultat fiindu-i întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție din 28 ianuarie 2015, conform căruia Igor Vicol a fost sancționat în temeiul art. 354 Cod contravențional cu amendă în sumă de 200 lei (f.d.7)

Tot, materialele cauzei atestă că, amenda respectivă a fost achitată în termen de 72 de ore de către Igor Vicol, mai mult, acesta nu a contestat legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, (f.d. 8).

În acest context, instanța de recurs reține drept justă constatarea primei instanțe, menținută de instanța de apel că, Igor Vicol a fost atras la răspundere contravențională în baza art. 354 CC, adică huliganism nu prea grav, și că între acțiunile lui Igor Vicol și urmările prejudiciabile survenite, sub forma suferințelor morale a lui Victor Bicec, urmare a acțiunilor pârâtului, există o legătură de cauzalitate directă, circumstanță care impune apariția obligației de reparare a prejudiciului delictual.

Conform art. 1398 alin. (1) - (2) Cod Civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Colegiul reține, că pentru apariția răspunderii delictuale, este necesară existența unui fapt juridic, sau altfel spus temeiul răspunderii delictuale, care constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii civile delictuale. Condițiile necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale sunt: prejudiciu propriu zis în expresie reală, probat prin mijloace probatorii pertinente, fapta ilicită, raportul causal dintre fapta ilicită, prejudiciu și vinovăție. Lipsa unei din condițiile enumerate mai sus, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform prevederilor art. 1416 alin. (1) Cod Civil, instanța de judecată stabilește felul despăgubirii în funcție de circumstanțe. Ea va lua hotărâre diferită de cererea păgubitorului numai din motive întemeiate.

Conform art. 45 alin. (1) Cod civil, dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă.

Prin prisma normelor precitate, Colegiul consideră corectă concluzia instanțelor de judecată, că valorile morale afectate sunt de o importanță și rezonanță socială majoră, cu ignorare a normelor de comportament social - astfel încât instanțele au acceptat faptul că acesta a avut un impact moral pentru Victor Bicec.

De asemenea instanțele de judecată just au considerat că producerea incidentului în incinta biroului, unde activează notarul public, în prezența mai multor persoane - clienți, a afectat grav reputația și onoarea profesională a notarului public Victor Bicec, cât și starea morală a victimei în special.

Mai mult ca atât, Colegiul consideră corectă soluția instanțelor de judecată de respingere a acțiunii reconvenționale a lui Igor Vicol, deoarece această acțiune este lipsită de temei, or Igor Vicol a înaintat pretenții arbitrare, pretinzând că, notarul public Victor Bicec ar fi refuzat întocmirea căruiva act notarial la cererea Marianei Subțirel, care nu a fost atrasă în proces și nu a înaintat careva cerere de

chemare în judecată față de notarul public Victor Bicec. Iar, Igor Vicol nu a demonstrat lezarea drepturilor și intereselor sale personale de către notarul public Victor Bicec.

Aici, urmează a reține că, refuzul notarului public privind întocmirea actului notarial se contestă în instanța de judecată, conform procedurii contenciosului administrativ, însă Igor Vicol nu a înaintat o astfel de acțiune în instanța de judecată, iar fără a verifica legalitatea actelor notarului public nu poate fi reparat prejudiciu moral. Mai mult, la materialele cauzei lipsește un act judecătoresc, prin care s-ar fi constatat ilegalitatea acțiunilor notarului public Victor Bicec în privința lui Igor Vicol.

Totodată, instanța de recurs reține drept relevante la caz și prevederile art. 1422 alin. (1)-(2) Cod civil, care indică că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Conform art. 1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul și statutul social al persoanei vătămate.

Cu referire la prevederile enunțate și reieșind din specificul acțiunii, instanța de recurs constată că instanțele ierarhic inferioare, justificat au ajuns la concluzia și temeiniciei cerințelor lui Victor Bicec cu privire la repararea prejudiciului moral, însă, incorect au determinat mărimea compensației pentru prejudiciul moral cauzat ultimului ca urmare a acțiunilor ilegale ale lui Igor Vicol.

Or, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

În consecința celor relatate și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate

intimatului, instanța de recurs apreciază că în cauză sunt motive de a micșora cuantumul prejudiciului moral stabilit de instanțele judecătorești pentru a fi încasat în beneficiul lui Victor Bicec până la 500 lei, sumă care, în opinia instanței de recurs, poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate, la caz intimatului Victor Bicec.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanța de apel, verificarea suplimentară a căror va dovedi nefiind necesară, Completul Colegiului, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Igor Vicol și a modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, micșorând suma încasată din contul Lui Igor Vicol în beneficiul lui Victor Bicec cu titlu de prejudiciu moral de la 3 000 lei până la 500 lei, iar în rest de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primai instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, Completul Colegiului, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Igor Vicol.

Se modifică decizia Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 și hotărârea Judecătoriei Hîncești din 16 noiembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Victor Bicec împotriva lui Igor Vicol cu privire la încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, și cererea reconvențională înaintată de Igor Vicol împotriva lui Victor Bicec cu privire la încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, după cum urmează:

Se micșorează suma încasată din contul lui Igor Vicol în beneficiul lui Victor Bicec cu titlu de prejudiciu moral de la 3 000 (trei mii) lei până la 500 (cinci sute) lei.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 și hotărârea Judecătoriei Hîncești din 16 noiembrie 2015, se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Valentina Clevadi

judecători

Iuliana Oprea

Ion Druță

Dumitru Mardari

Galina Stratulat